

**HÍVOM A CSALÁDOKAT,
HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS SZERELMESEKET,
A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS PAPTESTVÉREKET, ÉS MINDENKIT, AKI A
CSALÁD ÉS AZ ÉLET MELLETT ÁLL!**

Ha régi iskolatársak az utcán összetalálkoznak, szinte meg se várják „hogyan vagy” kérdésekre a választ, rögtön panaszkodásba kezdenek: az újabb rendeletek nem kedveznek az üzleti vállalkozásnak. Két ismeretlen asszony a piacon nem győzi egymást túlllicitálni az árukínálat és az árak, de legfőképpen az árusok szidásában. A szülők elégedetlenek gyerekeik iskolájával: nem azt tanítják és nem úgy, ami és ahogy az – szerintük – a gyerek mihamarabbi érvényesülését szolgálja. Az idős asszony felháborodottan meséli, hogy az orvosi rendelőben órákat kellett várnia, mire ahelyett, hogy gyógyítani kezdték volna, a szakrendelőbe küldték vizsgálatokra. Akárhova nézünk, úgy tűnik, semmi nem működik jól, minden lehetne jobb, igényeinknek, elvárásainknak megfelelőbb. Úgy érezzük, hogy a társadalom, amelyben élünk nem figyel ránk, nem törődik velünk. Ha gondjaink, nehézségeink vannak, nincs kihez fordulunk, jó, ha egyáltalán valaki meghallgat. Vannak mindenféle hivatalos és magán intézmények, amelyek feladata a bajba jutottakon való segítség, ezekre azonban nehéz rátalálni, és nehéz bennük megbízni.

Mondjatok olyan területeket, ahol minden jól működik, ahol mindig jól érzitek magatokat! Mi lehet ezeknek a területeknek a titka?

Szerencsés ember, aki olyan családban élhet, ahol nyugalom és béke van, ahol a családtagok egymás javát akarják, tudva, hogy a család java a családtagok javának összességéből adódik. Az ilyen családban mindenkinek van kire támaszkodnia, ha tanácsra, segítségre van szüksége, mindenki figyel a másikra anélkül, hogy megfosztaná önállóságától. Itt mindenki fontosnak érzi a maga szolgálatát, és hálás a többiek szolgálatáért. A családi összetartozás önmagában biztonságérzetet ad, segíti a családtagok kiteljesedését. A családtagok nem azon versengenek, hogy kinek jut valamiből több, hanem azon, hogy ki tud többet adni magából, szolgálatkészségéből. Nem legyőzni akarják egymást, hanem közös erővel akarják a család előrehaladását szolgálni. Az ilyen családban élni jó és öröm, még akkor is, ha gondok, nehézségek szakadnak a családra, mert újra és újra megtapasztalják, hogy mindig számíthatnak egymásra, hogy egymáshoz fűződő kapcsolatuk nem attól függ, hogy az éppen most előnyös vagy hátrányos számukra.

Milyen összefüggés van a családon belüli kapcsolatok és a családtagok istenkapcsolata között? Hogyan tudsz segíteni a valamilyen okból kilátástalan helyzetbe került családnak, hogy túljusson a krízisen?

Még ha társadalmunkat sok jó család alkotja is, messze vagyunk attól, hogy a társadalomban béke és nyugalom uralkodjon. Mai posztmodern társadalmunkat egyre inkább a piaci érdekek vezérik, az embert akkor tekintik értéknek, ha van piacképes tudása, munkaereje, befektetni való vagyona. Egyre nagyobb a szakadék a tehetősek és a szerény lehetőségekkel rendelkezők között, egyre nehezebben tud kitörni nehéz körülményei közül az, aki nem „piacképes”. Ez pedig a társadalom egészének fejlődését akadályozza, a társadalmi igazságtalanság növeli a társadalmi feszültséget. „Hamis az a társadalmi béke, amely csak arra szolgál, hogy igazoljon egy, a gyengéket hallgatásra kényszerítő társadalmi berendezkedést. ... Az emberi méltóság és a közjó sokkal nagyobb érték, mint az előjogaikról lemondani nem tudó kevesek jóléte”. (Evangelium Gaudium 218).

A társadalom és a család kölcsönhatásban állnak egymással. Jó családok nélkül nem képzelhető el jó társadalom, ugyanakkor a társadalom is rányomja bélyegét az őt alkotó családokra. Békétlen, igazságtalan társadalomban nehéz a családoknak kiteljesedni. Az emberi történelem folyamán a társadalom sokat változott, és napjainkban is változik. Megváltozott a család helyzete a társadalomban és az egyén és a társadalom viszonya is. Másképp tekintenek a családra, mint a társadalom alapegységére a föld különböző részein, mások a családon belüli szerepek és hierarchikus kapcsolatok a

posztmodern korban, mint a világháborúk előtti világban. Az ember azonban állandó, a változó felszín alatt a történelem során változatlanul keresi önmagát, élete értelmét és célját, boldogságát. Vágyik arra, hogy hódolattal boruljon le az előtt, aki belehelyezte ebbe a csodálatos világba, amelynek jobbítására meghívást kapott. „A te indításod az bennünk, hogy gyönyörűség dicsérnünk téged, mert magadnak teremtettél minket, s nyugtalan a szívünk, míg csak el nem pihen benned.” (Szt. Ágoston: Vallomások I/1)

Az útját kereső és boldogulni akaró ember egyedül nem juthat célba, szüksége van kapcsolatokra. Amíg pedig a maga közvetlen környezetében igyekszik jobbítani a világot, tisztelnie kell mások érdekeit és törekvéseit is, még akkor is, ha ezekkel a másokkal nincs szoros és állandó kapcsolatban. Sőt, ahhoz hogy a kapcsolatok valóban az emberek kölcsönös boldogulását szolgálják, szükséges, hogy kölcsönösen tiszteljék egymás **személyi méltóságát**. Fontos ez a családban épp úgy, mint a társadalomban, a közéletben, a politikában, a gazdasági életben, a kultúrában, de még a népek és nemzetek közötti kapcsolatokban is. A világ jobbításán fáradozni is csak úgy érdemes, ha a szűkebb és tágabb közösség javát, a **közjót** tartjuk szem előtt. A családban sem vezet jóra, ha olyan megoldásokat alkalmazunk, amelyek egy-egy családtagnak kedveznek, az egész családnak pedig hátrányosak. Az sem vezet jóra, ha a családoknak, vagy a családok egy csoportjának az érdekeit az egész közösség, falu, vagy város érdeke fölé helyezik. Ilyenkor békétlenség keletkezik, a társadalom sodródik a szétesés felé. Fontos tehát, hogy mind a családok, mind pedig az egyes társadalmi csoportok figyelembe vegyék egymás érdekeit, intézkedéseikben legyenek egymással szolidárisak. A **szolidaritáshoz** hozzá tartozik a bármilyen okból bajba jutottak önzetlen megsegítése is, nem csupán anyagi téren, hanem minden vonatkozásban. Az idősebb testvér szolidáris a kisebbel, ha segít neki a nehéz matematika házi feladat megoldásában; az egészséges vízű kúttal rendelkező szomszéd szolidáris azzal a szomszédjával, akinek engedi, hogy az ő kútjából hordja a vizet; a népek közötti szolidaritás szép példáit látjuk akkor, amikor katasztrófák idején segélyekkel, mentőcsapatokkal sietnek a bajba jutottak segítségére. A másik személyi méltóságát sértjük azonban, ha segítség címén elvégezzük helyette a feladatot, vagy ráerőltetünk olyasmit, amit maga is meg tud szerezni, vagy oldani. Károkat okoz, rombolja a családi, társadalmi kohéziót, ha figyelmen kívül hagyják a **szubszidiaritás** elvét. Régi igazság, hogy az élelemmel rosszul ellátott közösségen nem az segít igazán, aki élelmiszercsomagokat küld, hanem az, aki megtanítja halászni, búzát termelni, vagy kecskéket tartani.

Az **emberi személy méltóságának elve a közjó, a szolidaritás és a szubszidiaritás elve** az emberről szóló, az értelem és a hit által megismert teljes igazság kifejeződései, amelyek az evangéliumi üzenetnek és a belőle eredő követelményeknek – melyeket a főparancs, az Isten és az embertárs iránti szeretet parancsa és az igazságosság foglal össze – felelnek meg. (vö. Az egyház társadalmi tanításának kompendiuma, 160-161.)

Mondjatok példát családi, baráti, ismerősi körben megtörtént esetre, melyben nem az anyagi segítség, hanem a szolidaritás, a másik igaza melletti kiállás segítette a békét helyreállítani! Hogyan érvényesíthető a személyi méltóság tisztelete a munkahelyen, pl. a főnök – beosztott viszonyban?

Ha a társadalomban érvényesülnének ezek az elvek, olyan rendeletek születhetnének, amelyek nem az egymást kiszorítani akaró konkurens vállalkozók korlátozására, hanem együttműködésük elősegítésére irányulnának. A piaci árusok azon mesterkednének, hogy a vevőknek kedvében járjanak, olcsó és jó árut kínálnának, a vevők pedig ezt hűségükkel hálálnák meg. A szülők és tanárok együtt működnének azon, hogy a gyerekek élete kiteljesedhessen. Az orvos úgy fogadná a hozzá fordulót, hogy az már a fogadtatás hatására is megkönnyebbülne. Mindennek következtében a családokban és a társadalomban béke és nyugalom lenne, mindenki megérezhetné, hogy „az Isten országa köztetek van.” (Lk 17, 21)

Bíró László
az MKPK családreferens püspöke
a Magyar Katolikus Családegylet elnöke